

*Ягодзінський С. М., ст. викл.,
Національний авіаційний
університет*

ОСВІТА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У 50–70-х роках ХХ ст. Д. Белл, Е. Кастельс, Е. Тоффлер та інші західні соціологи, фіксуючи зміни в структурі соціальної системи, прогнозували прихід нової стадії суспільного розвитку, яка була названа ними інформаційною. З того часу в багатьох зарубіжних та вітчизняних публікаціях дослідники прагнуть уточнити, поглибити, розширити розуміння сутності інформаційного суспільства, надати йому вичерпної дефініції. Поряд з цим зрозуміло, що подальший прогрес у сфері науки і техніки, впровадження інноваційних наукових та соціальних технологій унеможлиблює вироблення єдиного підходу до осмислення процесів інформатизації та комп'ютеризації. Яскравим свідченням цього є праця англійського вченого Ф. Уебстера, в якій автор піддає раціональній критиці існуючі теорії інформаційного суспільства, доводячи, що найбільш вагомим аргументом його приходу є зміна статусу теоретичного знання.

Погоджуючись загалом з таким зауваженням, відмітимо, що основна маса людей все ж не є залученою до виробництва і розподілу теоретичного знання, а лише «споживає» його у вигляді технологій. Внаслідок цього наукове знання є цінністю лише для великих корпорацій, які здатні трансформувати його на елемент політичної та економічної влади. Саме на цю особливість, як визначальну для постіндустріального суспільства, свого часу вказував Д. Белл. Дійсно, як переконливо обґрунтовує Е. Тоффлер («Метаморфози влади», «Революційне багатство» та інші праці), в наш час основним джерелом влади і багатства є знання, через що воно стає привілеєм обраних. Для загалу ж залишається сфера послуг і «суспільство споживання».

Такі висновки змушують переглянути підходи до розуміння завдань і пріоритетів сучасної освіти загалом, і вищої школи зокрема. Адже, очевидно, що спроби тлумачити освіту як спосіб передачі інформації, як сферу, в якій студента вчать навчатися, і тому подібні інтерпретації мають на меті підкорити духовну площину ідеології сучасних політичних і економічних реалій, «виховати» людину, яка б максимально задовольняла запити соціальної системи. За цих умов освіту варто представити як складову сучасного наукового дискурсу, що, з одного боку, направлена на соціалізацію людини, а з іншого – сприяє збереженню основних цінностей і духовний орієнтирів.

Прагнучи реалізувати це завдання, деякі західні дослідники, зокрема К. Аннан, Д. Белл, М. Маклюен, Т. Ван Поведська, Е. Тоффлер та інші, ви-

сунули пропозицію поєднати наукові й освітні інформаційні поля, що сприятиме покращенню якості надання освітніх послуг та оптимізуватиме витрати на ці сфери суспільної діяльності. Адже освоєння наукових методів, стилю мислення, опанування відповідних джерел і т.п. з кожним роком вимагає все більше часу, що пов'язано з підвищенням складності новітніх теорій та експотенціальним зростанням наукової інформації.

Поглиблення інформаційної глобалізації змушує значно розширити поле зазначених завдань, осмисливши їх у соціокультурному вимірі. Як відмічає Абдул Вахід Хан, сьогодні ми мусимо працювати над створенням «суспільства знань», яке охоплюватиме соціальні, економічні, політичні та економіко-правові параметри сучасної культури [5, с. 23]. Враховуючи, що при формуванні такої моделі цивілізаційного розвитку наука і вчені відіграють ключову роль, необхідно забезпечити справедливий доступ до всіх існуючих наукових знань. Реалізація цієї задачі значно спрощується в умовах розвиненого інформаційного суспільства, бо дослідники мають змогу співробітничати й утворювати наукові співтовариства у віртуальних просторах.

Така схема здатна виконувати й інші функції, а саме, – сприяти покращенню якості освіти, медицини, сільського господарства, технологій управління тощо. Зі свого боку, С. Г. Кара-Мурза застерігає, що високий рівень глобалізації постнекласичної науки та доступність наукової інформації несе й низку негативних наслідків. Дані, обладнання чи технології, які потрібні постійно, дешевше й простіше закупити за кордоном, аніж фінансувати вітчизняних учених. Утім слід пам'ятати, що «ззовні можна отримати необхідні плоди науки <...>, але не всі» [6, с. 39]. Надмірна комерціалізація науки може відігравати негативну роль як для того, хто продукує відповідну інформацію, так і для її кінцевого споживача, яким є студент, магістрант, аспірант. Адже той, хто завтра посяде місце в науковому співтоваристві, визначатиме обличчя науки, сьогодні має обмежений доступ до наукової й навчальної літератури. Науковий дискурс, на наш погляд, має руйнувати такі тенденції, сприяючи гармонізації науки й освіти як ключових елементів становлення інформаційного суспільства.

Огляд наукової та філософської літератури показує, що освіта ніколи не була відірваною від науки, завжди узгоджувала свій обсяг і структуру з відповідним їй типом наукової раціональності. Університети від самого початку їх виникнення сприяли репрезентації науки як дискурсу, складової соціокультурної системи. Але «ситуація істотно змінилася, коли виявилось, що для низки напрямків досліджень потрібні значно більші інвестиції та необхідність залучення значної кількості учасників наукових проектів з дуже різнорідних сфер наукової діяльності» [8, с. 22]. Через це освітні заклади позбулися монополії на фундаментальну науку, знизивши якість освіти, а швидкість технологізації й зростання наукового знання значно перевершила темпи їх соціальної та культурної адаптації.

Внаслідок цього наука, наукова діяльність, інноваційні технології по-стали ніби над культурою та поза освітою, які, у свою чергу, не спроможні адекватно осмислити їх, надати їм відповідного аксіологічного, морального, гуманістичного тлумачення. Зокрема, для сучасної філософії постмодернізму, екзистенціалізму характерним є заперечення позитивної ролі науково-технічного прогресу, описання його як деструктивного, небезпечного явища, що знищує справжню сутність людини й суспільства. Таку позицію не можна вважати конструктивною, діалогічно спрямованою, адже, як неодноразово зазначали у своїх працях Н. Луман, Х. Ортега-і-Гассет, Д. Лайон та інші, техніка, технології, інформаційні й комунікативні мережі стали в наш час атрибутом, невід'ємною частиною суспільного буття.

Тому одним зі способів соціокультурної адаптації сучасної науки, техніки, технологій, які вже зараз безпосередньо причетні до більшості сфер життєдіяльності, є цілеспрямоване навчання, виховання молоді, донесення до неї норм, ідеалів інформаційного суспільства. Вважається, що вирішення цього завдання зв'язане з *інформатизацією освіти*, завдяки якій вдасться реалізувати принципово новий спосіб організації освітнього процесу, прискорити співпрацю освітян та вчених.

Досить виразно описані колізії виразив В. І. Онопрієнко, на думку якого система освіти значно відстає від трансформацій, які характерні для сучасної науки. Це може «негативно вплинути і на подальший розвиток науки, адже прорив до постнекласичної культури, як масштабної соціально-історичної акції, може бути здійснений лише і виключно засобами освіти» [9, с. 204]. Стандарти нинішньої шкільної та вузівської освіти на теренах СНД залишаються застиглими на рівні XVIII–XIX ст., а студентам викладається цикл дисциплін, які не відображають сутність та специфіку новітніх наукових досліджень. Тому, на наш погляд, традиційні уявлення про дидактику і методику навчання необхідно доповнити такими, що відповідають реаліям часу, оскільки інтеграція освітнього простору в наукове інформаційне поле стає умовою подальшого існування освіти.

Для обґрунтування справедливості цих тез розглянемо сутність і мету нової моделі освіти, яку пропонують ідеологи інформаційного суспільства, та зіставимо її з класичними вимогами. Як відомо, структура сучасного університету свого часу була запропонована Ф. Шляйєрмахером і В. фон Гумбольдтом. Їх ідея полягала в тому, що вищий навчальний заклад мав виконувати не лише освітні функції, а й бути складовою наукової інфраструктури. Саме в університетських стінах молоді люди повинні долучатися до наукової діяльності, зрозуміти її особливості, завдання, методи. Вважається, що така схема історично виправдала себе, оскільки сприяла якісному покращенню вищої освіти, а також «народженню нових поколінь вчених, які зробили суттєвий внесок до світової скарбниці науки» [11, с. 374]. Але сьогодні спостерігається розрив між наукою й освітою, що пояснюється кількома причинами. Зокрема, недостатнім рівнем матеріально-

технічної бази, який би дозволяв викладачам вузів проводити самостійні наукові дослідження, надмірне педагогічне навантаження, недостатнє залучення до викладання вчених із академічних інститутів тощо. Така ситуація принципово відрізняє країни пострадянського простору від політики університетів Західної Європи, США, Японії, Китаю.

Якщо в провідних університетах світу домінує гасло «*студент вчиться*», то у нас воно перетворилося на інше – «*студента вчать*». Власне, такий мотив супроводжував діяльність педагогів усіх часів: від софістів до просвітників. Як вважає В. В. Кізіма, цю схему слід вважати класичною, адже вона в першу чергу зорієнтована на «накопичення і складування певного обсягу інформації, яку повинна була засвоїти людина, щоб вважатися освіченою» [12, с. 206]. Тут система знань панує над викладачем і учнем. Внаслідок цього більшість молоді не вважає освіту елементом успішної кар'єри.

Здавалось би, комп'ютеризація та інформатизація повинні усунути окреслені недоліки сучасної освіти, адже освіта із застосуванням комп'ютера, програмних інструкцій і тому подібної техніки кардинально збільшує можливість різнобарв'я. Технічні засоби дозволяють кожному студенту просуватися вперед у власному індивідуальному темпі [13, с. 299]. Це дозволяє вирішити проблему завантаженості навчальних закладів, з якою сьогодні зіштовхнулася більшість вузів, що не тільки підвищить якість освіти, а й забезпечуватиме природну конкуренцію між освітніми закладами, визначить їх пріоритети, ступінь співробітництва з академічними установами, а також напрямки професіоналізації.

Насправді ж брак необхідного програмного забезпечення, нерозвиненість інформаційної культури й комунікативних мереж, слабка ефективність роботи з інформацією, поданою в електронному вигляді, змушує зберігати старі способи організації діяльності в освітній сфері, надавши їм зовні інноваційної форми. Як зауважує М. Маклюен, «наше „століття тривоги” є значною мірою результатом спроби виконувати сьогоднішні обов'язки за допомогою вчорашніх знарядь – вчорашніх концепцій» [14, с. 342]. Виникає парадоксальна ситуація, коли наявність комп'ютерної техніки не покращує, а погіршує якість надання та отримання освітніх послуг, руйнує діалог викладача і студента. На думку С. Б. Кримського, проблема криється в інформаційному перенасиченні, яке призводить до селективного сприйняття дійсності [4, с. 26–27].

Тому спроби інтегрувати інформаційно-комунікативні технології в методiku і методологію навчання зустрічають активний опір з боку деяких соціальних груп. Світ культури, який з дитинства оточує людину, впродовж останніх років якісно змінився. Нерозуміння та ігнорування тенденцій, специфіки трансформацій суспільства, в якому ми вже живемо і будуть жити наступні покоління, не звільняє нас від відповідальності за допущені сьогодні помилки. На думку Є. Табоада Арес, у сфері освіти це загрожує кризами

навчальних програм, ролі вчителя і учня, традиційної мови навчального закладу, технічних ресурсів, цінностей та систем соціалізації, управління освітнім процесом [16, с. 148]. Аналіз кожної з названих криз приводить до висновку, що їх вирішення кінець кінцем викличе якісну перебудову всього навчально-виховного комплексу, наблизивши його до вимог швидкоплинного, полікультурного глобалізованого світу. Окрім того, *найактуальнішим і найскладнішим завданням, на наш погляд, є перебудова стосунків між суб'єктами навчального процесу, а саме – викладачем і учнем.*

Важливо усвідомлювати, що нині світ змінюється щодня; інноваційні технології перетворили його на динамічну, нестійку систему, стабілізація якої навіть не ставиться за мету. А тому ті, хто нині причетний до викладання і виховання нового покоління, повинні не відсторонюватися від новітніх технологій, а максимально залучати їх як у формі методичних засобів, так і методологічних принципів сучасної вищої освіти. Викладач у даному випадку виконує роль провідника, радника, наставника, дослідника, який виявляє та спрямовує здібності кожного конкретного студента. За таких умов рівень підготовленості науково-педагогічного складу має невинно зростати. Участь у наукових симпозіумах, круглих столах, відвідування лекцій відомих учених, знайомство з новою науковою літературою, інноваційними розробками та інше мають стати головними завданнями викладацького складу. Студенти ж повинні розуміти інноваційні технології як спосіб забезпечення повноцінних і рівних можливостей щодо здобуття якісної освіти, який надає їм автономності, свободи, дозволяє сформулювати індивідуальний графік, темп і обсяг вивчення кожної дисципліни. Тільки так, на нашу думку, вдасться реалізувати *основне завдання сучасної освіти, а саме – перейти від трансляції наукових знань до цілеспрямованого оперування ними, до пошуку шляхів трансформації його на інноваційну інформацію, яка може бути ефективно використана в економіці, політиці, науці, мистецтві, освіті тощо.*

Але як і будь-який інший, цей підхід має не тільки переваги, а й недоліки. Основний із них – це високий рівень відповідальності всіх суб'єктів навчального процесу, який має бути усвідомлений та прийнятий як норма життя і діяльності. Без цього освіта в інформаційному суспільстві перетворюється на банальне «натаскування» необхідною інформацією, через що її головна мета втрачається, а діалог з наукою стає зайвим, оскільки опанування теоретичного й фундаментального знання виходить за межі необхідного мінімуму. Як відмічає А. Д. Масейра, «цілі й завдання нової освіти мають заповнити існуючі на сьогодні обмеження й недоліки, сприяючи повному і всебічному розвитку людини та формуванню її особистості» [16, с. 126]. Виникає питання: *а що, традиційна система освіти, скажімо, XVIII–XIX століть, не справлялася з цими завданнями?* Безумовно, функції, які покладалися на виховання і навчання молоді, кожна епоха намагається вирішити якнайкраще, адже від рівня освіченості, культури, моральності

молодого покоління залежить майбутнє суспільства. Немає жодних підстав говорити і про незначний обсяг інформації, доступний у ті часи. Відомо, що ще в епоху Відродження випускалася така кількість книг, що тільки на прочитання їх назв людина мала витратити все життя.

Що ж змінилося в другій половині ХХ ст.? На наш погляд, при відповіді на це питання доречно виділити такі *концептуальні зрушення*. Перш за все відмітимо, що університет, в якому наука і освіта взаємозв'язані та комплементарні, поступово зі складової культури перетворюється на частину економічної підсистеми суспільства. Виступаючи перед керівниками провідних вищих навчальних закладів країн СНГ, ректор Московського державного університету В. А. Садовничий відмітив: «Університети краще за інших розуміють надзвичайно важливу роль освіти й науки для теперішнього і майбутнього своїх країн та енергійно діють у цьому напрямку» [17, с. 6]. Через це існує нагальна потреба у впровадженні в навчальний процес принципово нової методологічної та інструментальної бази, яка б відповідала сучасним досягненням науки і техніки, сприяла розвитку виробництва.

Разом з тим, ознайомившись зі специфікою існуючих на Заході моделей вищої освіти, директор виробничого об'єднання з проектування і виробництва літаків-винищувачів «МіГ» О. Г. Сапоженков зауважив, що практика освіти значною мірою визначається національними особливостями [18, с. 57]. Але, усвідомлюючи, що «жодна країна не зможе забезпечити цивілізований рівень свого прогресу та існування, власну політичну й економічну незалежність без налагодженої системи вищої освіти і організації наукових досліджень» [8, с. 13], уряди провідних країн Заходу прагнуть органічно поєднати освіту й науку та виділяють на їх розвиток значні кошти. Наприклад, у 1995 р. в Північній Америці та Західній Європі на вказані цілі витрачено близько 900 млрд. доларів США, тоді як у 1980 р. ця сума була майже втричі меншою. Зростання витрат на освіту та науку пояснюється на лише інфляційними процесами, а й докорінною модернізацією лабораторій, закупівлею технологій і техніки, створенням глобального інформаційного простору, збільшенням маркетингових ризиків, ростом кількості студентів і науковців та ін.

За таких умов значна частина молоді ще в процесі навчання виявляється залученою до різних науково-промислових проектів, набуваючи відповідної спеціалізації. Недарма Д. В. Иванов, перераховуючи базові риси нового типу соціальної організації, першою особливістю називає зміну статусу університету [19, с. 357]. В інформаційному суспільстві останній стає одним із головних соціальних інститутів, центром виробництва, переробки і накопичення знання. У той же час, промислові корпорації втрачають у ньому домінуюче положення, що стає характерною особливістю наукового дискурсу середини ХХ – початку ХХІ ст.

Поряд із цим, орієнтація наукового дискурсу на проекти, замкнені автономні виробництва, які належать міжнародним корпораціям, в умовах ін-

формаційного суспільства поглиблює розрив між наукою й освітою. На наш погляд, це є наслідком дотримання принципів економічної доцільності, яка вимагає залучення до співпраці лише тих дослідників, внесок яких буде максимально ефективним. У цьому випадку молоді вчені бувають рідко причетними до народження нового наукового знання. Разом із тим, кожне наступне покоління дослідників повинне швидко опановувати існуючі технології, знання, інформацію та забезпечити їх подальше ефективне зростання. А тому «на перший план виступає нова вимога – необхідність інноваційної освіти, інтегрованої з інтенсивною науково-дослідницькою діяльністю, тісним зв'язком наукових досліджень з навчанням» [18, с. 58]. Зі сказаного випливає, що *гуманітарним пріоритетом майбутнього має стати пошук шляхів інтеграції науки й освіти*, особливо вищої, не зважаючи на те, що для держави економічно вигіднішим є їх розмежування.

У протилежному випадку відрив науки від освіти применшуватиме роль і значення людини як суб'єкта пізнавального процесу, перетворюючи моральні, аксіологічні, соціокультурні норми на зайві компоненти наукової діяльності. Відповідно, окрім економічних, політичних, правових переваг, які надає інтеграція науки й освіти, не меншу увагу належить приділяти світоглядним передумовам гармонізації їх спів-діяльності. На нашу думку, технології, які радикально змінять суспільне буття, ще попереду. Але ми маємо бути готовими до цього виклику і завчасно виробити чітку стратегію подальшої технологізації. Необхідно усвідомлювати, які блага і можливості людство зможе прийняти, а від яких належить відмовитися. Зрозуміло, що вирішення такого завдання не під силу науці та освіті, якщо їх цілі й методи не будуть узгодженими, комплементарними в структурі наукового дискурсу як монолітного соціокультурного феномена.

Тому сучасну освіту, на наш погляд, доречно тлумачити як спосіб соціалізації людини. І щоб бути адекватною новим умовам, система навчання та виховання має інтегруватися в структуру наукового дискурсу, оскільки він, як було показано вище, є основою інформаційного суспільства.

Література

1. *Блэр Т.* О значимости науки: Пер. с англ. // http://www.rfbr.ru/default.asp?doc_id=5917
2. *Мартин Дж.* Телематическое общество. Вызов ближайшего будущего // Новая технологическая волна на Западе / Под ред. П. Гуревича. – М.: Прогресс, 1986. – С. 371–391.
3. *Merton R. K.* Priorities in scientific discovery: a chapter in sociology of science // *American Sociology Review.* – 1957. – Vol. 22. – P. 635–639.
4. *Кримський С. Б.* Запити філософських смислів. – К.: ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
5. *Наука в информационном обществе:* Пер. с англ. – СПб.: Изд-во «Российская национальная библиотека», 2004. – 104 с.
6. *Кара-Мурза С. Г.* Социальные функции науки в условиях кризиса // *Науковедение.* – 2000. – № 2. – С. 38–49.

7. *Грехнёв В. С.* Информационное общество и образование // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 2006. – № 6. – С. 88–106.
8. *Борисов И. И., Запругаев С. А.* Тенденции развития высшего образования в XXI веке // Вестник Воронежского государственного университета. Серия: Проблемы высшего образования. – 2001. – № 1. – С. 13–29.
9. *Онопрієнко В. І.* Постнекласична наука і нова парадигма освіти // Totallogy-XXI (п'ятий випуск). Постнекласичні дослідження. – К.: ЦГО НАНУ. – 2001. – С. 202–212.
10. *Фуко М.* Археология знания: Пер. с фр. – К.: Ника-Центр, 1996. – 208 с.
11. *Дротянко Л. Г.* Феномен фундаментального і прикладного знання (Постнекласичне дослідження). – К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджмен. і бізнесу, 2000. – 423 с.
12. *Кізіма В. В.* Постнекласична методологія та постнекласична освіта // Totallogy-XXI (восьмий випуск). Постнекласичні дослідження. – К.: ЦГО НАНУ. – 2002. – С. 205–232.
13. *Тоффлер Э.* Шок будущего: Пер. с англ. – М.: АСТ, 2002. – 557 с.
14. *Маклюэн М.* Средство есть содержание: Пер. с англ. // Информационное общество / Под ред. А. Лактионова. – СПб.-М.: АСТ, 2004. – С. 341–348.
15. *Тимофеев И.* О преподавании истории науки // Фундаментальные исследования в современном инновационном процессе: организация, эффективность, интеграция: Материалы междунар. симпоз. (Киев, 1–3 декабря 2003 года). – К.: Феникс, 2004. – С. 166–182.
16. Человек и новые информационные технологии: завтра начинается сегодня / Под ред. Е. Ван Поведской, А. Досиль Масейра. – СПб.: Речь, 2007. – 320 с.
17. *Садовничий В. А.* Университеты. Настоящее. Будущее // Вестник Воронежского государственного университета. Серия: Проблемы высшего образования. – 2001. – № 1. – С. 6–12.
18. *Сапоженков А. Г.* Образование в современном информационном обществе // Машиностроение и инженерное образование. – 2004. – № 1. – С. 56–59.
19. *Иванов Д. В.* Общество как виртуальная реальность // Информационное общество / Под ред. А. Лактионова. – СПб.-М.: АСТ, 2004. – С. 355–427.

*АНДРІЄНКО О. В., асп., Донецький
національний університет
АНДРІЄНКО В. Г., вчитель ЗОШ
№ 8 (м. Донецьк)*

ГУМАНІЗАЦІЯ ТА КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ МОВНОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ШЛЯХ ПРОГРЕСИВНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

На сферу мовної освіти в країнах колишнього СРСР все більший вплив здійснюють процеси євроінтеграції та європейської мовної політики. Для розвитку міжнародної співпраці в галузі викладання сучасних мов Радою Європи були створені «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти» [1]. Даний документ забезпечує спільну основу для підготовки навчальних програм, підручників, посібників тощо. Особливий акцент при цьому робиться на міжкультурному підході до навчання мові і на «сприянні розвитку цілісної особистості того, хто вивчає мову, та його самоусвідомлення шляхом збагачення досвіду, розуміння відмінностей між іншими мовами та культурами» [1, с. 1]. Саме ця теза найбільш чітко підкреслює актуальність гуманістичної спрямованості сучасного процесу навчання іноземній мові, ефективно втілити яку дуже важко без застосування інформаційних технологій.

Метою даної роботи є аналіз впливу гуманізації мовної освіти на процес розвитку суспільної системи.

Питання гуманізації мовної освіти у сфері навчання іноземних мов неодноразово розглядалось в роботах багатьох авторів. Передусім це Н. Кропотова [2], А. Солodka [3], О. Сорока [4], О. Скубашевська [5], А. Сущенко [6], О. Ветхов [7], О. Моляко [8], В. Редько [9], Є. Маслико, П. Бабінська, А. Будько, С. Петрова [10]. Аналіз історіографії поставленої проблеми дозволяє зробити висновки про те, що процес гуманізації сфери мовної освіти є актуальним питанням і різні його аспекти були розглянуті в наукових працях вищевказаних авторів. Одночасно слід вказати на практичну відсутність праць, присвячених саме впливу гуманізації мовної освіти на процес розвитку суспільної системи, хоча значення цього питання постійно зростає завдяки тенденціям глобалізації та євроінтеграції, що безпосередньо стосуються і сучасного українського суспільства. Отже, це говорить про необхідність проведення активних досліджень у даній сфері.

Оскільки мова є надзвичайно складним утворенням, то доцільним є розкладання мовної компетенції на окремі компоненти. Одним із таких компонентів є формування полікультурної компетенції та міжкультурного усвідомлення. В основі цього компоненту лежить усвідомлення зв'язків між «світом походження» та «світом спільноти, мову якої вивчаєш». Міжкуль-